ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Αιμιλία Καραλή

Προς το τέλος της ταινίας του Ίνγκμαρ Μπέργκμαν ***Το αβγό του φιδιού*** υπάρχει μια χαρακτηριστική σκηνή. Ο γιατρός που πειραματιζόταν πάνω στον έλεγχο της ανθρώπινης φύσης δείχνει στον πρωταγωνιστή πλάνα από ανθρώπους που περπατάνε στους δρόμους του **Βερολίνου το 1923** και λέει:

> «Κοίτα αυτή την εικόνα. Κοίτα όλους αυτούς τους ανθρώπους. Είναι ανίκανοι για επανάσταση. Έχουν ταπεινωθεί, έχουν φοβηθεί, έχουν καταπιεστεί πάρα πολύ. Αλλά σε 10 χρόνια έως τότε τα 10χρονα θα είναι 20, τα 15χρονα θα είναι 25. Στο μίσος που κληρονόμησαν από τους γονείς τους, θα προσθέσουν τον δικό τους ιδεαλισμό και ανυπομονησία. Κάποιος θα υποσχεθεί ένα μέλλον. Κάποιος θα προβάλει απαιτήσεις. Κάποιος θα μιλήσει για μιλήσει για μεγαλοσύνη και θυσία. Οι νέοι και άπειροι θα δώσουν το κουράγιο και την πίστη τους στους κουρασμένους και αβέβαιους. Και ύστερα θα γίνει μια επανάσταση και ο κόσμος μας θα βυθιστεί στο αίμα και τη φωτιά. Σε 10 χρόνια, όχι παραπάνω, αυτός ο κόσμος θα φτιάξει νέα κοινωνία, απαράμιλλη στην παγκόσμια ιστορία. Είναι σαν το αβγό του φιδιού. Μέσα απ’ τις λεπτές μεμβράνες διακρίνεις καθαρά το ήδη τέλειο ερπετό.»

Το φίδι βγήκε από το αβγό του ακριβώς δέκα χρόνια μετά, όπως «προβλέφθηκε» στην ταινία. **Ο Χίτλερ ανέβηκε στην εξουσία το 1933.** Και ένα από τα μεγάλα του στηρίγματα ήταν οι νέοι.

Βλέπουμε άραγε και σήμερα το *«ερπετό να επωάζεται»* παρατηρώντας νέους ανθρώπους και ιδίως μαθητές να καταλαμβάνουν «ξαφνικά» σχολεία με εθνικιστικά συνθήματα και

φασίζουσα ρητορική; Εφηβικά πρόσωπα παραμορφωμένα από το μίσος, ασύντακτος και φτωχός λόγος που επαναλαμβάνει αυτάρεσκα την λέξη Ελλάδα και ελληνικός σε όλες τις πτώσεις εμφανίζονται τελευταία στις τηλεοπτικές εικόνες. Η άγνοια στοιχειωδών ιστορικών γνώσεων, η επιδεικτική προβολή ναζιστικών συμβόλων μαζί με την ελληνική σημαία, αρχαιοελληνικούς μαιάνδρους και το αστέρι της Βεργίνας σαν το μοναδικό σύμβολο μιας μακραίωνης ιστορίας ολοκληρώνουν ένα μωσαϊκό τρόμου που αποτυπώνει τα ελλείμματα και τα προβλήματα μιας πάσχουσας κοινωνίας.

Τα πρώτα αφορούν τον ίδιο τον πολίτη να διεκδικήσει μέχρι τέλους την βασική του ιδιότητα να ορίζει την ζωή του, χωρίς να την **αναθέτει σε πολιτικούς εργολάβους** και μεσολαβητές. Η αναζήτηση σωτήρων που θα τον οδηγήσουν στην έξοδο από την κρίση ήταν και είναι δυστυχώς το μόνιμο χαρακτηριστικό της ελληνικής πολιτικής σκηνής. Και οι «σωτήρες» εμφανίζονται από πολλές αποχρώσεις του πολιτικού φάσματος.

Τα προβλήματα, στην συγκεκριμένη περίπτωση, σχετίζονται με την θεώρηση της ιστορίας ως μαζικής ψυχοθεραπείας. *«Εμείς»* οι καλοί, οι *«άλλοι»* οι κακοί. Σε αυτό το εφιαλτικό «γουέστερν» υπάρχει και «άσχημος» που διαπερνά όλο το έργο. Συμπυκνώνει όλα εκείνα που εμφανίζουν την ανθρώπινη πορεία να ταυτίζεται με τον πολεμικό θρίαμβο, την θανάτωση του «εχθρού» και την τελετουργική περιφορά του πτώματός του, τα εμβατήρια, τις παρελάσεις, τα όπλα σαν την μοναδική εθνική προίκα. Είναι αυτά που λογαριάζουν ως άνθρωπο και πατριώτη μόνον εκείνον που μπορεί να σκοτώσει και να σκοτωθεί *«για ένα πουκάμισο αδειανό, για μιαν Ελένη.»*

Όλη αυτή η κατάσταση αντικατοπτρίζει μια απάνθρωπη αντίληψη για το τι μπορεί να σημαίνει Ελλάδα –και αντίστοιχα κάθε εθνικός συμβολισμός- για έναν πολίτη. Και επιβεβαιώνει ότι είμαστε τόσες Ελλάδες όσοι και Έλληνες. Και ο καθένας μας κουβαλάει την Ελλάδα που επιλέγει, που του ταιριάζει, που του αξίζει και τελικά που αντέχει.

Αυτά που ζούμε μας προκαλούν έναν μεγάλο πόνο, έναν τεράστιο πονοκέφαλο. Όσοι όμως από τους Έλληνες έχουμε διαβάσει μυθολογία και μπορούμε να διακρίνουμε την αλήθεια πίσω από τον μύθο, γνωρίζουμε ότι από έναν μεγάλο πονοκέφαλο γεννήθηκε μια θεά, η θεά της σοφίας, η **Αθηνά.** Μπορούμε λοιπόν μελετώντας τα όσα γίνονται να γίνουμε σοφότεροι και μετατρέψουμε την γνώση στο μοναδικό όπλο εναντίον κάθε «ερπετού».

Πηγή: ***ΠΡΙΝ***